

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Martia, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cri pentru fie-care publicare.

Sibiu, 18 Februarie 1885.

Diarele din România au început a se ocupa mai serios cu diaristica noastră. Nu dicem că era timpul suprem ca diaristica română din regatul România să dică un cuvânt și pentru noi. Știm că presa dela noi, înverșunată cum este ea, nu mai ascultă de voci serioase, ci se duce orbiș pre clinul seducătoriu, dar totodată și periculos al șovinismului actual. Știm și aceea, că decâte-ori au scris diarele de preste munți ceva despre soartea noastră, imparțialitatea cu care scrieau ele, dau ansă la nouă prigoniri și aceste prigoniri se puneau în socoteala simpatiei de rassă dintre românii din Austro-Ungaria și cei din România liberă.

La locul acesta punem sub ochii cetitorilor nostri articolul publicat la 15 a lui curgătoare în locul prim de diariul „Romanul.” Cetitorii lor și noi spre a nu preveni cu informațiunile noastre — poate unilaterale — ne rezervăm a face obiecțiuni în numărul viitoriu.

Urmează articolul din „Romanul:”

De mult, adese și chiar mai deună-și, mărturirăm aci că recunoaștem și admirăm patriotismul ungarilor.

De mult asemenea am și adese ungarilor, în dese convorbiri ce avurăm pe atunci cu dâșii, că espun patria lor la mari pericole, stăruiind în a face concista celor-lalte naționalități, prin puterea brutală.

Au triumfat ungurii prin patriotismul lor, prin multele și necurmatele sacrificii ce au făcut și prin multele și gravele loviri ce au cădut pe imperiul Austriei.

Și, după isbânda lor, șișeram adese aci ungarilor, și une-ori și prin grai: acum c'ați triumfat ve vine și mai lesne să vedeți pericolele ce ve încunjoară și cari amenință oriintele, și mult mai lesne să întindeți o mână într'adever frățească naționalităților, mult mai lesne să le euceripi mintea și inima, prin dreptate, prin egalitate și prin identitatea intereselor.

Monarchia austriacă are italieni, români și 17 milioane de slavi.

Austria a început să înțeleagă bine situațiunea și tinde mereu a transforma imperiul într'o confederațiune în care naționalitățile să fie legate între dênsele prin dreptate, prin libertate și prin identitatea intereselor.

Cum oare ungarii nu s'au convins încă că urmând de a impune cu sila maghiarismul își perd în această lucrare cele mai prețioase puteri și silesc ast-fel naționalitățile să-i urască și la și de cumpănă să se ridice împreună contra lor?

Ei, cari au preferit a vorbi latinește pentru a nu vorbi nemțește, cum nu înțeleg că slavii, și când o veni cuțitul la os chiar românii, mai lesne vor vorbi rusește, pentru ca să-și răsbune de unguri, de cât ungurește?

Ungurii sunt bărbați politici. Când pasiunea maghiarismului nu-i orbește ei vîd și întrevîd evenimentele politice, prezente și viitoare. Cum dar nu vîd că, cu toate solemnele făgăduinți pentru mînținerea păcii, este peste puțină chiar făgăduitorilor de a se ține de cuvînt?

Pe ce temelie aședat-acum pacea generală, puternicii făgăduitori? Pacea a prea puternicei armate germane, în virtutea căreia cei trei imperatori se întelniră și se înțeleseră la Skiernewici.

Stăruim a crede că toți știu că, ori cât de puternice sîntuivile aședate pe mînunchiurile baionetelor, ele sunt cu totul trecătoare îndată ce nu este deplină identitate de interese. Vine o și în care interesele deslipeșc mînunchiurile baionetelor, ori cât de bine aședate ar părea ele că sunt.

Negreșit că nu putem ști că ce învoire s'a făcut între cei doi sau cei trei imperatori; învederat însă este pentru ori-cine că învoire s'a făcut.

Urmărind interesele și logica lor suntem asemenea foarte dispusi a crede că peninsula balcanică, fiind peste puțină de a rămânea astfel precum a ticluit'o congresul dela Berlin, regularea ei s'a refăcut în conferința dela Skiernewici.

Tot din acest punct de vedere suntem tare dispusi a crede că ducele d'Abrantes are dreptate când dice:

„Când cercetează cine-va cum congresul dela Berlin a dat Austriei Bosnia până dincolo de Mitrovitz, președinta conferinței celor patru pentru legarea căilor ferate turcești, policia coastelor muntene-grului și comisiunea rîureană a Dunării, pare învederat că înțelegerea celor două imperii s'a preocupat de soartea peninsulei balcanilor, și este greu să nu se ia în considerare eventualitatea cea mai neliniștitoare dintre toate pentru un spirit patriotic: — împărțirea Turciei făcându-se în aceeași condițiuni ca și împărțirea Poloniei.”

Dacă dar se va fi făcut o asemenea învoire — ce pare foarte logică — cred oare ungarii că prin opunerea lor vor isbuti să înpedece pe Germania, pe Austria, cu milioanele ei de slavi, și pe Rusia, de a pune în lucrare a lor tocmeală? Dacă au această credință, admirăm încrederea ce au în patriotismul și în armata lor; afirmăm însă că toată lumea va și dice, cu noi, că această speranță este cu totul iluzorie.

Slavii sunt cu Austria pe cât timp li se va recunoaște deplina lor autonomia. Alegerile cari se vor face în vara viitoare vor da o majoritate și mai mare naționalităților din Austria, cari luptă pentru drepturi egale ca cele acordate ungarilor.

Armata ungară este negreșit vitează, patriotă, dar ea se compune acum, după sistema cea nouă, și de regimente din cecelelalte naționalități. Cum dar putea-și ea să lupte, cu sorți de isbândă, contra naționalităților din Austro-Unga-

*) Ducele d'Abrantes. Naționalitățile din Austro-Ungaria „Revue Nouvelle” dela 1 Decembre 1884.

ria, dacă ungurii vor stărui a le jigni, a le lovi în drepturile lor în loc de a câștiga a lor iubire și frățietate printr'o deplină egalitate pentru toți cei din regatul S-tului Stefan?

Cât despre noi, cu mare durere afirmăm că dacă ungurii nu vor intra — și încă cât mai curînd — pe calea egalității, și a frățietății, rău vor face naționalităților, rău vor face Austriei, dar mai mult decât toți ei vor suferi, căci vor silii pe toți în contra lor a se ridica.

Să sperăm însă că, pericolul fiind învederat, vor înțelegi în fine și vitejii nostri vecini că salvarea, pentru toate naționalitățile în genere și în parte pentru cea ungară, este numai în legăminte de egalitate și frățietate cu naționalitățile din Austro-Ungaria, și că vor intra îndată pe această cale cu sinceritate și cu credință.

Speranța noastră se întemeiază încă pe înțeleptul și căldurosul apel ce a adresat ungarilor prin discursul seu dl Rieger, capul necontestat al partidei naționale Tcheke.

Ea se întemeiază pe devalbetle rostite în parlamentul austriac de domeniul comite Adalbert Dzieduszycki în favoarea drepturilor rutenilor din Galiciă.

Ea se întemeiază în fine pe cuvintele șișe în Camera din Pesta de către renumitul scriitor ungar dl Maurice Jokai, în privința nedreptății ungarilor contra naționalităților nemaghiare din țeară.

„Niciiri, șișe dl Jokai, puterea brutală n'a putut să-și stabilească o domnie dănuitoare. Acoperiți cu pei de tigr și cu fer am eucerit, în secolul al 9-lea, câmpiile Dunării, și ne servim astăzi cu aceleași arme pentru a ne păstra pozițiunea ca minoritate domnitoare în această țeară.”

„În secolul al 19-lea pelea de tigr și-a putut farmecul și sorțul lucrătorului are drept la mai mult respect.”

„Dacă voim să recucerim Ungaria, numai prin lumină, prin știință și mai cu seamă prin împăciuire putem spera să ajungem la acest scop.”

„Să încetăm de a silii prin apăsare pe slavii din Ungaria de a deveni inimizii nostri neimpăcați; să lepădăm rolul de temnițar nedemn al unui popor care nu dispără de viitoriul seu.”

Cu toate că dl Jokai a uitat pe români, totuși îi strîngem mîna cu frățietate și, în interesul Ungariei și ale celorlalte popoare, poftim din inimă ca cuvintele sale să devie noua evanghelie a națiunii ungare și a tuturor popoarelor din Austria și peninsula balcanică.

Demonstrațiuni maghiare și antimaghiare.

Este vorba de reuniunea de maghiarisare din Cluș. Publicul român este orientat. Fidelis programei noastre înregistrăm la acest loc momentele mai prospete din viața acestei reuniuni.

S'a trimis apel la frunză și earbă spre a se pune sub steagul noii direcțiuni, chemate a ferici patria.

FOIȚA.

Patru conferințe.

Raporturile între agricultură și industrie de Barbu Ștefănescu. — Scene și portrete din Dobrogea de Dului Zamfirescu. — Isterie și ipnotism de Dr. Buicliu. — Reforma penitenciară de D. Budișteanu.

D. Disescu, în conferința de care am cercat să dăm o scurtă dare de seamă, a insistat mult să ne convingă că conștiința socială nu seamănă cu femeile de uliță. Așa este. D-sa însă a uitat să ne spună că într'unele mult aduce opiniunea publică cu babele și cu ghiujii, cari, fiind că odată cu farmecele și-au perdut și isbândile, tot suspină după trecutele vremuri și nu se sfiesc să declare că toate erau mai bune în tinerețele lor.

Așa vedem pe toată ziua rostogolindu se din țeară în țeară aceeași grotescă prejudecată, părea că starea noastră culturală n'a mers înainte. Și cu toate acestea, naivii cari mai cred la asemenea bocete n'ar avea decât să se uite împregiurul lor și ar vedea că trăim într'o epocă de activitate literară și științifică cum n'a mai fost la noi în țeară.

Cum se poate plînge cine-va de sterilitatea nouilor generațiuni când, numai în București, Ateneul român, această mare instituțiune de cultură națională, a putut recruta pentru stagiunea de estimp cinci-spre-dece noi conferențieri. Și aceasta este marele merit al Ateneului și al dlui Esarcu, neobșitul seu președinte; tribuna pe care Ateneul a ridicat-o în inima țerei dă privilegiu nouilor talente să se producă și să facă să rodească capitalul de dênșii acumulat. Astfeliu în două săptămâni numai am vîdut și aplaudat, și cu drept cuvînt am aplaudat, patru noi conferențieri. Și tocmai aceasta a dlilor noutate me face să-i pun la un loc. De alințeri mai este o trăsură care-i leagă: câte patru noii atenești au darul vorbei, câte patru s'au exprimat fără silii și fără teamă, câte patru au probat că vor rămânea multă vreme în falanga ateneistă.

D. Barbu Ștefănescu era deja de mult cunoscut ca novelist de talent și de aceea a fost pentru mulți o plăcută surprindere când a vîdut că dela Francaea a lăsat pentru o vreme de eroii și eroinele fanțatei sale ca să se ocupe de industrie și agricultura, mai ales de agricultură. Și cu toate astea amîndouă lucrurile se țin.

D. Barbu Ștefănescu, care în novelele sale cântă țeara și pe țărani, de oare-ce îi iubește, nu putea mai bine să-și arate a sa dragoste de cât ocupându-se bărbătește de soartea lor, și căutând cum și ce fel

li s'ar îmbunătăți starea. Răspunsul d-lui Ștefănescu este că țărani nostri nu știu cum să lucreze bine și cu rost mînosul nostru pămînt, că nici nu ară cum trebuie, nici nu îngrășă țarinele, nici nu îngrijesc vitele, nici nu alternează cu inteligență semănăturile.

De sigur că nu aprob toate părerile economice ale d-lui Barbu Ștefănescu, dar nu pot să nu constat că d-sa și-a spus ideile cu multă limpedime, cu neștrămutată convingere și cu deosebită rîvnă pentru economia națională.

D. Ștefănescu vorbește bine, și dacă ar pune stavilă brațelor sale impresia ce ar face asupra auditorilor ar fi și mai bună.

Aceasta însă va veni cu timpul. Un lucru însă este la d-sa mai presus de ori-ce laudă. Este limba pe care o vorbește. Mărturisim că a fost o adevărată revelațiune pentru noi toșii, când am vîdut ce puternic poate d-sa să zugrăvească cu acest penel, în mîna celor mai mulți sărăcăcios, care se chiama limba română. Și alții au mai cercat să facă aceasta, dl la nici unul accentul nu este adevărat ca la d. Ștefănescu. Într'un noroc citez un pasagiu dintr'una din novelele sale:

„Troienii se ridicau namilă până în tinda creștinului. Viscolul giuruia des floștina înflorită ca nește rotocoale de hîrtie albă, și mi țî gonea cu mînie nemiluită suflînd fulgii de zăpadă în vârteje și stoluri repedite în lungul ulițelor, sparte la răs-

Ungurii din Braşov au ținut și ei o adunare, și au salutată noua reuniune. Municipalitatea comitatului Bistrița-Năsăud cu indignație a primit apelul pentru maghiarizarea globului Ungariei, și a decis să se spună reuniunii din Cluș, că locuitorii sasi și români din Bistrița și Bărgău voiesc să rămână ceea ce sunt, și dacă e să folosim vorba „sēcături” apoi tendințele de distrugere ale acestei reuniuni în adevăr sunt „sēcături”.

Diarele din Cluș ne spun că în ambele locuri s'au demonstrat. În Braşov demonstrații pentru maghiarizare în Bistrița demonstrații contra maghiarizării. În limbajul țiaristice maghiare vorbind „hazafiasztetés” és „magyarellenes tñtetés” sau pe românește: demonstrații patriotice și antimaghiare.

Spre informarea publicului publicăm doi articoli din țiarul „Magyar Polgár” din Cluș de Dumineca trecută. Reproducem în traducere fidelă căci el e icoana sufletului celor dela „Magyar Polgár”.

Articolul care urmează e pus la locul prim. Poftim și zidiți-ve duhovnicește.

Cine nu a știut până unde merge fanatismul și logica țiaristilor din Cluș acela din articolul următoriu poate învăța multe multe.

„Să nu retăcem ȳice — citatul țiar — evenimentele din Braşov, nu cu deosebire pe celea din Bistrița. N'avem noi deocamdată vr'o altă cauză mai importantă.

„Din ambe locurile aceste auzim acum echo-uri cu privire la reuniunea culturală maghiară. În Braşov invitațiunea a fost primită cu o însuflețire patriotică de cătră maghiari. De aceasta, deși le-a fost datorința, ne bucurăm. Cel puțin ne-au arătat prin aceasta maghiarii din Braşov, că s'au emancipat de sub tot soiul de influințe locale cu direcțiune contrară și dacă și numai pe cale socială, sunt gata și sunt apți pentru promovarea cauzei noastre. E drept, caracterizează în destul relațiunile de acolo împregiurarea aceea, că nici c'au așteptat după vocea primă a jurisdicțiunilor: comitat și oraș. Căci — după cum se vede din declarațiunea lor — cunoscând dispoziția (hangulat) naționalităților de acolo n'au avut ce aștepta. Au dat dar curs liber acțiunii pe cale pur socială și prin aceasta au dat doveđi atât despre patriotismul cât și despre curagiul lor moral.

„De aceste cu deosebire acolo avem necesitate înțefitoare, unde suntem încungiurați de naționalități. Unde plesnesc (csapkodnak) undele povoiului inimic acolo cu deosebire este datorința maghiarilor în număr ne'nsemnat, ca între aceste unde să se condenseze în stâncă tare. Gratulăm dar bravilor nostri frați din Braşov și ne așteptăm, ca exemplul patriotic dat de ei să fie imitat în toate locurile analoage din părțile ardeleni.

„Aceasta o ȳicem cu deosebire ungurimei din comitatul Bistrața-Năsăud, carea cu ocaziunea aduceri cunoscutei rezoluțiuni în adunarea comitatensă s'a purtat de tot pasiv. Cunoaștem ținutul; știm că sunt puțini maghiari în el, cu deosebire e puțin elementul maghiar conducător; dar și aceea o știm că se află totuși acolo vr'o câțiva, cari știu sta pe lângă o astfel de cauză patriotică și dela cari în astfel de casuri ne-am putea aștepta la mai mult de cât la tăcere. Remâne lucru neexplicabil înaintea noastră, cum de din acestia nu s'a aflat nici măcar unul, care să fi ridicat mânușa.

Lacuna aceasta trebuie astupată. Cu aceasta sunt datori reputațiunii maghiarilor de acolo. Resolu-

pântii și împrăștiate fără căpătėiu în largul maidanelor dela Olănița. Părția nu se mai cunoștea, înăbușită sub o velință de zăpadă ce ți trecea de glesne și mai bine.

Fumul coșurilor, zăpăcit de bătaia crivețului, se svėrcolea pe loc, și ca și cum ar fi fost sorbit de vatră se repeđia earăși pe gătul coșurilor. Mahalaua înțelenise îngropată în zăpadă; vėntul și gerul tăiau la ficați pe ori-care îndrăseana să iasă afară din casă. Nu se pomenea nici gură de om, nici lătrat de căne. Așa an nou, așa sânt-Vasile, să-l hărăzască Domnul vrășmașilor nostri, că și de ai avea tufă în bătătură uți și de topor și de tăietor, te dai cât mai afund în plapomă, ți restorni toate țolele în spinare și tot ghiață rămăi în tălpi până la creștet.”

Ce departe suntem de bondina capelură! și de cele alte bazaconii de acest fel. Și cum acești noui vlăștari ai culturai naționale ne vindecă, unii ca dl Barbu Ștefănescu, de schimonoselile limbei, alții, ca dl Gaster, de poceala ortografiei.

Domnul Duiliu Zamfirescu este și d-sa un novelist cunoscut, dar mai presus de toate este poet și poet iubit. Căntecul Paolei din Miramara n'a amuțit încă și nici că va amuți. Și cu toate acestea dl Zamfirescu nu ne-a vorbit despre o Dobroge de fantasmă, nu ne-a asurđit cu o poezie nerimată, d-sa a făcut un studiu serios și amėnunțit asupra stărei actuale și a viitorului noii noastre provincii. Și

ȳiunea adunării comitatense și voicile acele, cari i-au premers rezoluțiunei, au fost chiar potrivite ca să ne trezească pre toți, și dacă ar mai fi dubitat cineva în înțefitoare necesitate de a înființa cât mai urgent o reuniune culturală maghiară, ca această dubietate să dispară total. Eată și tăcerea și neactivitatea (tétlenségünk) noastră de până aci s'a luat drept dovadă despre slăbirea noastră totală și a fost astfel interpretată, că cu noi ar putea comite ce voiesc.

Numai în statul maghiar s'a întemplat aceea ce s'a întemplat în Bistrița, ca naționalitățile streine (cari sunt dar naționalitățile din patrie? R. T.) să declare de nėsuinte scandaloase și demne de compătimit nėsuintele națiunii maghiare referitoare la desvoltarea sa culturală.

Dar aceea ce pot face sasii de ani neconturbați pentru spriginirea morală și materială a statelor streine; aceea ce continuă românii în fața noastră de asemenea din timpuri îndepărtate (nagy idő óta): aceea noue cari am compus acest stat, cari fie-care pãrticică a acestui pãmėnt o am căștigat cu sãngele nostru propriu, căroră și ei au de a și mulțum, că trãesc, se desvoaltă și se întãresc, să nu ne fie permis? Sau cel puțin nėsuintele noastre în această direcțiune sunt demne de compătimit și scandaloase? Întrădever la grea probă au pus paciența noastră de berbece (birka — tũrelmũnket), lojalitatea și calitatea noastră ce respectează libertatea (? R. T.) cu care am înregistrat între legi, că „fie-care cetățan al statului, aparțină el ori-cărei naționalități, e egal îndreptățit.”

Acest principiu fundamental ne-a fost conducător la crearea legilor privitoare la naționalități, la înștiințare, cu un cuvėnt la crearea tuturor legilor noastre; acest principiu fundamental e susținut de noi la executarea tuturor legilor noastre și în general în toate manifestările noastre. Nu poate ȳice nimenea, că un maghiar ar avea în ceva mai multe drepturi de cât ori-care altul aparținător altei naționalități. Cariera e deopotrivă deschisă dela gradul cel mai inferior până sus înaintea ori și cui, și în privința aceasta numai o stavilă cunoaștem: stavila patriotismului, dar pe aceasta deopotrivă o aplicăm și față de maghiari.

Și pentru toate aceste ce avem să cerem? Aceea, ca aceia dinaintea căroră am delãturat stavilele, acum ei să voiască a nelceroi stavile în astfel de lucruri, pe cari ei le practisază în libertate completă. Sasului, românului să-i fie permis a se asocia, a promova scopuri culturale, căci aceste toate sunt lucruri naturale. Dela maghiar să se deneghe aceasta, căci aceea ce de sine se înțelege la unul la celalalt e lucru demn de compătimit, scandalos! Dar până când mai putem inspira aerul aici din grația națiunii (náczió) săsești și a națiunii („nemzet”) române? Șermanii, atât sunt de persecutați, încã iată că se pot angaja sub marea presiune de persecutatori.

Sasilor din Bistrița li-e teamă că cu timpul vom introduce în bisericile și școalele lor spiritul maghiarizator și se provoacă la „iubirea lor de patrie” și la „alipirea lor neclățită.” Hm! argumentum ad hominem! Mai cunoaștem noi și altfel de patriotism afară de acela circumspect, și adevă pe acela, care nu numai că nu s'ar nisui spre sugrumarea, dar din contră ar da mână de ajutor pentru desvoltarea tuturor naționalităților (va se ȳică există și naționalități aici!) din această țeară, pentru că pe o patrie

d-sa poetul nu a cređut că și insultă cauza rėsfoind statisticele, compulsând geografefe și legiferând asupra Dobrogei ca un simplu și prosaic legiuitor. Și aceasta este caracteristică pentru noua generațiune: când novelistii și poeții, când copii resgăiați ai literilor nu se mulțănesc cu atăta și se ocupă cu tot dinadinsul de marile și grabnicele cestiuni de economie națională, atunci nimeni nu are dreptul să tăgăduiască bărbăția noii generațiuni.

Constatând succesul dlui Zamfirescu, mi permit să-i dau un sfat: să nu mai cetească conferențele sale, ci să le ȳică. Dsa poate vorbi cu înlesnire și cu eleganță, să lase cetirea cu-i nu poate face altfel.

Dacă domnilor Ștefănescu și Zamfirescu le-a plăcut să facă excursiuni afară din ocupațiunile lor favorite, domnul doctor Buicliu nu a voit să-i urmeze. Și bine a făcut d-sa, căci cine mai cu competiță ne-ar fi putut vorbi despre isterie și ipnotism, aceste mult interesante fenomene patologice, dacă nu distinsul doctor, elevul lui Chanut, fostul intern al spitalelor din Paris. O figură simpatică, o voce caldă, o bogăție de exemple de cari une-ori oratorul numai știa cum să se desfacă din când în când câte o înțepătură plină de spirit, toate acestea au asigurat domnului Dr. Buicliu un succes deplin. Doue oare a vorbit d-sa și nimeni n'a simțit cea mai mică oboseală.

(Va urma.)

puternică numai o cultura puternică o poate crea. Și dacă hazafisagula la ei nu e un cuvėnt sēc (pusztaszó), întoarcă încoaci lãudoroasa (fitogtatott) alipire neclățită de mai sus, a cărei direcțiune de până aci o cunoaștem bine, despre care mai multe date vorbesc în bibliotecile secrete, decât în istoria deschisă a țerei noastre.

De altcum rezoluțiunea din Bistrița conține învėtături adėnci, pe cari are să le ia în considerațiune atăt guvernul cât și înființanda societate culturală maghiară.

Nu se poate nega că îndrãseana cea mare a naționalităților se reduce mai cu seamă la agitațiunea țiaristică, care, de un timp încoace din incidentul împãrtirii scaunelor cu jurăți și toleranța procurorilor, lucră fără a fi pedepsită. Regularizarea țiaristice a devenit necesitate arđetoare. Trebuie să împedecăm lãțirea flacãrilor. Ori ce minut nefolositor în această direcțiune este pe contul existenței noastre. Nu vorbim de restringerea libertății, deși în purtarea naționalităților aflăm motive și pentru aceasta, și am putea cita și exemple chiar de pe locurile, unde îngãnfatul popor al Schulverein-ului simulează alipire nestrãmutată. Avem însă dreptul a sugruma ori ce ar periclita unitatea statului și pacea prin agitarea naționalităților, agitarea nutrită de oameni orbiți de mândrie fără scop, oameni cari din pãharele de bere ale universităților germane au adus cu sine deliriul Germaniei celei mare.

Publicul patriotic din părțile ardeleni prin deciziunea aceasta să se îmbãrbãteze la mai mare activitate în interesul reuniunii de maghiarizare. Să vadă el că tendințele naționalităților cu puteri îndoite trebuesc paralizate, că au sosit oara a 12. Purtarea provocativă a sasilor și romãnilor să producă în noi imposantul curent la care fără provocare trebuia încă să așteptăm mult. Rėul esperiat cu chipul acesta îl putem folosi spre binele nostru.

Dela țiaristica din capitală putem pretinde cel puțin atăta ca ea să fie orientată în afacerea noastră. Ea privește deja constituită reuniunea noastră și ea încă în viitoriu se va constitui. Afară de aceasta cu tot dreptul putem aștepta dela ea mai mult sprigin moral.

Soartea deciziunii concrete se va decide ea pe calea sa naturală. Comitetele suprem, energiosul și patrioticul Br. Bánffy Dezsó pentru purtarea sa merită toată recunoștința noastră. El în interesul libertății sociale a ampoiaților dela comitat, interes ce cõpete fie-cãru om în espunerea păreri sale, a insinuat recurs, și la guvernul Tisza el de bună seamă bate la ușa cea adevărată și energică.

Societatea maghiară să aibă înaintea ochilor învėtăturile generale din acest cas concret, și facă și detorința, însă de astãdată cu toată țaria.

Ecoul din Bistrița să fie signalul — riadó — care să adune sub steagul activității pre fie care patriot adevărat fără osebire de naționalitate.

Cetățenii patrioți români și sasi de bunăseamă vor da mâna cu noi spre a îmblãndi pe inimicii comuni, conduși de interese private, pre agitatorii, cari aruncă tăciune între noi.

Căci nu va fi între noi pace neconturbată, iubire și concordie, cât timp cu puteri unite nu vom stãrpi această neghină.”

Până aici țiarul citat în articolul dela locul prim. Pe fața a doua aflăm un articol al terribilului Gustav Beksics publicat în „Pesti Hirlap.” E minunat acest domn Beksics și noi fără comentariu reproducem și articolul dėsului.

Purcedând din cazul dela Bistrița cu respingerea apelului pentru maghiarizare Beksics continuă:

„Va se ȳică la atăta am ajuns în unele ținuturi din Ardeal. Uneltiri naționale — nemzetiségi űzelmek — durere, sunt în mai multe părți din țeară. Ele însă pãșesc secret, sau cel puțin pe cale privată. Mânia antimaghiară nu are curagiul a juca pe fața rolă. Ea nu ocupă scaunele judecãtorilor, nu are caracter oficios, nu a pus mâna pe administrație, deși în 29 de municipalități elementul maghiar — durere — este în minoritate. Această minoritate totuși guvernează, de multe-ori prin transacțiuni, însă transacțiuni nestrıcãcioase ideei de stat unguresc. Ea nu lasă frėnele din mână, nu lasă ca fracțiunea naționalităților să se urce deasupra. În Bistrița-Năsăud însă s'a putut întempla, că demonstrațiunea contra limbei și a culturai ungurești deveni deciziune luată unanim. Nu presupunem să nu fi fost între ei vre-un patriot, din contră, nu tragem nici unuia la îndoială patriotismul. Tot așa și cu curagiul. Ce presiune a putut să fie însă aceea, sub greutatea căreia toți membrii maghiari din municipiu să tacă?”

Cât de tare au degenerat raporturile din Ardeal, spre a se putea susține o asemenea presiune, asemenea terorism? Ce abis național crește ȳi de ȳi la basa Ardealului!

Comitele suprem al comitatului Bistrița-Năsăud baronul Bánffy Dezsó multe ne-ar ști istorisi despre aceasta. El este unul dintre cei mai abili, cu tact, și zel dintre comiții supremi. Și totuși această decizie scandalosă s'a făcut în comitatul lui. De bună seamă el a făcut tot posibilul spre a o împedea. Ulterior s'a transpus ministrului de interne, și decizia ministrului e ca și sigur. Sunt minunate însă raporturile, între car s'a putut aduce o asemenea decizie în comitatul Bistrița-Năsăud.

Raporturile aceste au o cauză specifică a lor. Nefericita economie făcută prin guvernul Tisza în cestiunea pădurilor din Năsăud a sguđuit acolo pentru prima dată poziția maghiarismului. Cu ajutorul acestor păduri se putea ținea în cătuși cel puțin *valahismul* de acolo. Guvernul Tisza n'a mai putut sana răul. Curentul național s'a urcat în capul maghiarismului din comitatul Bistrița — Năsăud.

Ca factori au conlucrat însă și cauze generale. Întreg Ardealul e cuprins de boală. Noi o am demonstrat. Mai de multe ori am espus raporturile din Ardeal la vederea tuturor, am arătat cu cifre că din an în an scad maghiarii și se înmulțesc valachii. Am arătat **că în Ardeal se formează — keletkezik — inteligența națională română**, că printre români s'a pornit o acțiune socială contra maghiarismului, că și proprietatea de pământ începe a ajunge în mâni românești, că se fac societăți de bani, cari pământul cumpărat dela maghiari îl impart printre țărani valachi prelungă depurare lesnicioasă.

De aceea am strigat apaticeii opiniuni publice: Ardealul e în pericol! Putem ajunge și cu el ca cu Croația. Și acolo am pierdut mai întâi classa mijlocie, inteligența și proprietatea de pământ, apoi până la măsura dreptului public actual, am pierdut Croația.

Inteligența maghiară din Ardeal, aristocrația, classa cu avere, mai pre sus de toate însă secuimea este un stălp puternic al maghiarismului, ca și care în Croația n'am avut nici odată. Prin maghiarismul și secuismul din Ardeal am susținut nu numai Ardealul, ci precum istoria dovedește, nu odată din Ardeal am mēntuit Ungaria.

Pericolul Ardealului deci nu e nemijlocit. Caracterul maghiar al orașelor, abstracție făcēnd dela cele săsești — ne dau garanții. Cât timp proprietatea de pământ, și orașele sunt ungurești, în Ardeal suprēmația va fi a maghiarismului.

Dacă însă mișcarea, care nu se mai poate nega — cu încetul, timp îndelungat, va submina stălpii maghiarismului, dacă acestia cu încetul se vor surpa: cine va susține atunci Ardealul? **Fără Ardeal însă nu se poate susține Ungaria.** Pentru aceasta am spriginit patriotica mișcare pornită în Ardeal. Pentru aceasta am voit să capacitam societatea, că ea e datoare să lucre.

Casul din Bistrița-Năsăud poate pune opinia publică în uimire.

El ne face să aruncăm o privire în abisul unde curge lucrarea de subminare a naționalităților — *ak namunka* — contra societății maghiare și a statului maghiar.

Vadă deci societatea la ce abis ne duce lenevirea, indiferentismul fără activitate, atunci se va pune la lucru.

La cazul contrariu mai multe comitate vor urma exemplul din Bistrița-Năsăud. Dacă societatea va fi slabă și fricoasă ea va suferi bătăi în mai multe părți din țeară. Guvernarea proprie va deveni vehilul resuințelor antimaghiare.

Contra cestei din urmă mai există apărare: administrațiunea statului, pe care o primește și cel mai credincios apărător al municipalității, îndată ce se periclitează ideea de stat unguresc.

Cine va salva însă societatea maghiară? și dacă naționalitățile o vor învinge pre aceasta, atunci cine va salva ideea de stat unguresc.

Statul nu poate face alt ceva, decât să pună la punctele periclitare cum e și Bistrița-Năsăud comiți supremi ca și Br. Bánffy Dezsó.

Va executata deci legea cu mâna vânjoasă și puternică și sub brațul societății va pune cărja. Va fi însă deșeartă încordarea statului, dacă societatea va fi slabă și netrebnică.

Fără societate nu poate face nimica guvernul. Fără societate maghiară nu se poate salva ideea de stat unguresc.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Brașov, 16 Februarie 1885. Dle Redactor! Îmi permit a ve comunica cu această ocaziune — deși cam târziu — o mișcare a Reuniunii noastre de gimnastică și de cântări.

Sâmbătă, 2/14 ale curenteii, se arangia a treia și ultima convenire colegială pentru anul expirat cu următorul

Program:

1. a) A. Riedel. „Mierlă, cu vesmēt cernit.”
b) M. Hauptmann. „Când vrea o păreche,” cor de dame și bărbați, executate de corul Reuniunii.

2. L. Denza. „De m-ai iubi” solo bariton, cântat de dl Z. Butnar.

3. Ioh. Brahms. „Cântec de seară” cor de dame și bărbați, executat de corul Reuniunii.

4. Declamațiune. (Ana Doamna, legendă de V. Alexandri), declamată de D șoara Elena I. T. Popovici.

5. I. Mureșianu. „Primăvara” poesie de I. Lăpădat terzet pentru Sopran, Tenor, și Bas cu acompaniare de pian, executată de D-na Hareti P. Nemeș (Sopran), Pant. Dima, (Bas) și Iac. Mureșianu (Tenor).

6. I. Mureșianu. a) Rapsodia românească; b) Improvisațiune, solo pian, executate de dl compositor.

7. I. Mureșianu. „Dorule odorule...” cor de dame și bărbați, executat de corul Reuniunii.

După cum arată programul, cântările sunt destul de variate, — compoziții atât vechi cât și noi, atât streine cât și naționale.

Conducătoriul de cântări al Reuniunii, dl Iac. Mureșianu jun. compuse de astădată programul convenirei din nisce piese, cari în cea mai mare parte sunt rezultatele combinațiilor sale musicale.

Atât piesele în sine cât și executarea lor au fost spre mulțămirea publicului ascultător.

Romanța „De m-ai iubi” cântată de dl baritonist Z. Butnar a reușit foarte bine.

Declamațiunea poesiei „Ana Doamna” încă n'a lăsat nimic de dorit. Despre talentul declamatoric al d-șoarei E. Popovici, am mai pomenit și cu alte ocaziuni.

Terzetul „Primăvara” a stors publicului aplause nesfērșite, și nu fără cuvēt, căci vocile cântăreților sunt deja cunoscute publicului de aici ca unele dintre cele mai armonioase și sonore. Cu deosebire Doamna H. Nemeș a mișcat inimile ascultătorilor prin această cântare al căru succes în cea mai mare parte se atribuie D-sale. Din toate părțile se audia esprimându-se dorința de a se oferi mai dese ocaziuni, în cari să se audă suava voce a Doamnei Nemeș prin cântări solo.

„Rapsodia românească” și „Improvisațiunea” dlui Mureșianu încă au fost foarte bine executate.

Mai mult a plăcut ascultătorilor hora „Dorule odorule,” care este compusă din-arii românești.

Prin aplause prelungite a fost chemat pe scenă dl compositor al ultimelor piese din programul de față.

Este vrednic de laudă zelul dlui Iac. Mureșianu pentru Reuniunea noastră, căci d-sa caută toate mijloacele posibile de a satisface așteptările publicului român.

Relativ la programul citat mai sus îmi permit a mai adauge unele păreri, cari se cuprind în cele următoare.

Mai întâiu să-mi permită dl Mureșianu o mică obiecțiune la compoziția de sub Nr. 5. Poesia „Primăvara” este împărțită în strofe de câte 8 versuri, intercalate de alte strofe de câte 4 versuri. Eu cred, că melodia trebuie conformată după spiritul poesiei și după împărțirea acesteia. În urmarea aceasta pauzele melodiei ar cădea tocmai între strofe, ear nu la mijlocul acestora. Această observare o fac cu toată considerarea, proprie unui laic în arta musicală. Așteptarea critică mai amănunțită a compozițiilor musicale compete de altfel numai artiștilor în musică.

Deși executarea a fost pe deplin satisfăcătoare, totuși unele piese nu au fost întimpinate de auditori cu toată căldura, și anume: piesele de sub Nr. 1 și 3. Nu știu cuprind ele în sine o clasicitate prea profundă și necuprinsă cu mīntea celor lipsiți de scoală clasică musicală, ori că într'adevăr nu cuprind farmecul, care ar trebui să-l aibă?

Nu voiu a contesta împregiurarea, cumcă și noi avem oameni cu scoală musicală, cari înțeleg foarte bine melodiile clasice, ba acestea le și causează mare plăcere. Nu putem contesta însă nici aceea, că pe lângă acestia cei mai mulți din publicul nostru nu au conștiințe musicale profunde, nu au auđ musical dezvoltat în mēsură, care se cere pentru priceperea cântărilor clasice.

Limba musicală clasică este o limbă radicală, deci va fi înțeleasă numai de câți-va auditori, cari o pot pătrunde, pre când majoritatea preponderantă nu o vor putea pricepe. Apoi cum poate mulțămi pre om aceea, ce nu poate pătrunde cu mīntea sa. Eu așa cred, că o limbă mai simplă mai poporală

o înțelege atât cel cu cultură mai înaltă cât și cel cu cunoștințe mai rudimentare. Oratorul cel mai escelent, dacă va vorbi într'o limbă radicală unui public cu cunoștințe de diferită estensiune, va face fiasco cu vorbirea sa, căci pre când vor asculta unii auditori cu cea mai încordată atențiune, ca să nu peardă nimic din ideile lui înalte și îmbrăcate în niște espresiuni și mai înalte, pre atunci alții parte vor începe a dormita și a căsca, parte se vor distrage prin conversații amuzante, conturbând chiar și pre cei cu interes. Apoi oare nu stă lucrul tot așa și cu musica? Așteptez și eu cu toată demnitatea cântecele clasice și cred, că în privința aceasta nu voiu fi numai singur; mai mult așteptez însă astfel de clasicități, cari îmi oferă ceva înțelgibil și prin urmare și o plăcere oare-care la auđul lor. Cântecele noastre române poporale, să fie ele oare neaccesibile pentru clasicitate? Dacă e clasic un cântec poporal scoțian sau altul de felul acestuia, pentru ce să nu fie și unul român prelucrat de fantasia măiastră a unui artist?

Îmi permisei aceste resonamente ca ale unui laic în arta musiceii precum atinsei și cu altă ocaziune; sunt resonamente individuale, prin cari nu intenționez nici decât a atinge coardele delicate ale simțimentelor unora, cari — cred poate, — că le fac la adresa DD-lor lor. Numai în general am sulevat această cestiune fără de a pretinde ruperea totală dela executarea cântecelor clasice. G.

Din țeara Oltului, în Februarie 1885. D-le Redactor! Ca om dela sate nu am datină a scrie la jurnale, dar un curent stângaciu, căruia i sa dat loc în coloanele „Gazetei Transilvaniei” de vre-o câțiva ani în coace față de stările noastre din Făgăraș și comitat, un curent carele nici decât nu poate fi spre binele acestei poporațiuni ci din contră și până acum i-a servit numai spre răul ei vădută și a dat ansă la neîncredere și ură reciprocă, me face a scrie următoarele:

Onorații cetitori ai „Gazetei Transilvaniei,” s'au putut convinge că încă de pe la anul 1882 a început se apară în Gazetă din acest comitat atari articoli și comunicații prin cari puțină inteligență și bărbații mai de influință din Făgăraș și comitat s'au descris în colorile cele mai negre, s'au descris ca nește dușmani ruinători și nimicitori ai poporului din acest comitat, și așa ai neamului omenesc, așa încât în Nr. 239 din 1884 al Gazetei în un articol din Făgăraș se dice că sunt de aceia cărora le place a se crede pe sine conducători ai poporului, și ca atari continuă geșeffuri, chiar în contra acestui popor, și ca fii ai poporului în parte mare au contribuit la ruina lui, lucrând mână în mână cu inimizii lui și cu jidănimia.

Domnule Redactor! Să fie românul ori și cât de nepăsătoriu totuși și pune întrebarea că oare așa să fie?

Ciclu articolilor scriși în tonul arătat se continuă de vre-o câți-va ani, fără ca corespondentele să se fi arătat pe față, fără ca să se fi eșit între noi nici la sate nici la centru cu pretinsele sale idei salutare, ci umblă orbecând în întunec și folosindu-se de prea marea ospitalitate a On. Gazete sub masca servă, îi place întunerecul, căci după cum însuși dice la lumină s'ar descoperi faptele dēnsului cele puțin recomandabile.

Ar fi vai de noi și de scumpa noastră națiune dacă am sta după cum dice anonimul corespondent, însă o mare mângăiere avem cu toții în aceia că știm, că lucrul nu stă așa, și că domnul corespondent poate referese numai la persoana sa cele ce le serie, căci cu toții știm și cunoaștem faptele, buna și înțeleapta ținută a bărbaților nostri și pofțim și-i rugăm, ca și pe viitoriu să lucre cu aceiași bunăvoință și alipire cătră nația noastră ca și până acum, pe când pe dl corespondent după scrierile sale de atăta timp anonime, îl cunoaștem cu toții ca pe un individ malițios și intrigant.

După atăta timp ieși domnule corespondent pe față cu numele, nu te ascunde ca un lașu, arătate între noi pe sate sau în centru, ca să știm cine ești și desvoaltăți ideile ca un om de caracter față în față cu noi, și ne spune ce vrei, nu mai amăgi publicul cetitor, cu pamflete și neadevăruri, nu mai înegri și descuragia pe bine meritații nostri bărbați, cari au făcut și pentru Dta mai mult decât ai meritat. Dle dacă ești un malcontent și atăta de fricos încât nu îndrănești a te arăta noue cel puțin taci, nu mai arunca și mai departe semințele răului și ale urei între frați.

Nu cu fanfaroni și cu iubitori de a face pe domnișorul vom putea ajuta mult cercatei noastre națiunii, ci cu bărbați serioși și laborioși. Într'adevăr noi cei din tract suntem sătui până în gât a mai ceti fanfaronadele și comedile Dtale și ale clicei Dtale.

Economul sau profesionistul ect., care nu-și vede de ale sale piere necondiționat, tot așa este și cu

indivizii din ori și ce altă clasă a societății omești.

Am țin încă la început că nu am datină a scrie la jurnale, dar după ce corespondentele anonim acum mai pe urmă în patima s'a nemărginită s'a înhățat și de noul trimis adm. prot. Dl Iuliu Dan, pe care voiește al face imposibil dela început, însă se înșeală grozav, după ce o a făcut și aceasta în Nr. 239 din 1884 și 26 din 1885 al „Gazetei Transilvaniei” mi iau libertatea a ve ruga Dle Redactor să binevoiați și Dvoastră a contribui din parte-ve după posibilitate la delaturarea rēului ce voiește anonimul corespondent al aduce preste tractul nostru protopresbiter al Făgărașul, preste scoală și biserică și așa preste națiunea noastră.

Este un neadevăr unic în felul său și demn de caracterul malițios al corespondentului, că domnul Iuliu Dan ar fi fost primit cu răceală în întreg tractul nostru.

Protopresbiteratul nostru este unul dintre cele mai neglese în toată arhidieceasa, deci noi cei din tract, din toate părțile cu excepțiune a corespondentului și a obscurii sale clice am întâmpinat cu mare bucurie trimiterea Dlui Iuliu Dan de administrator prot., care este un bărbat cu toată calificațiunea recerută și dela care putem aștepta cu siguranță îndreptarea lucrurilor, numai firește să-i fim cu toții întru ajutor, și să nu căutam a-i pune în un mod nedemn pedeci în tot locul, cum o face corespondentele și ai sei, carele poate fi sigur că purcederea lui este condamnată din partea întregii inteligențe și a poporului din tract. Parochia Făgărașului puțin ne interesează, căci aceea este în cel mai mare grad de decadință fiind lăsată în plata sfântului și neglesă de atâta vreme de neputinciosul paroch și protopop Petru Popescu, ne prinde mirare însă că inteligența de acolo stă cu totul departe de astă afacere atâta de importantă.

M'am informat și nu este adevărat că poliția din Făgăraș ar fi oprit pe părintele administrator protopop Iuliu Dan de a funcționa la o înmormântare în 30 Ianuarie st. n., ci tocmai din contră poliția ar fi îngrijit de susținerea ordinei dacă părintele adm. prot. ar fi voit a servi, ceea ce însă densul pentru încungurarea ori și cărui neajuns nu a voit a face, de unde se vede că baionetele despre care scrie corespondentele trebuie că au fost pre seama celor de calibrul lui, dar grație înțelepției purcederi a dlui adm. prot. nu a fost lipsă a se face întrebuintare de ele.

Conducătorul neînțelegerilor din Făgăraș, după cum am înțeles, este un anumit Ioan Ciora, o parte mare a parochienilor cere să se execute dispozițiunile consistoriale, Ciora și cu ai sei nu voiesc aceasta, inteligența, însă doară genându-se de atâta neînțelegere și confusiune, nu se amestecă în astă afacere atât de uricioasă, cu inima curată, sau cu cugete rezervate — nu cercetăm: biserica din Făgăraș de mai multe săptămâni stă închisă, cheiele sunt la Ioan Ciora, care în nepriceperea s'a face toate câte îi trece prin cap fără să fie împedat la aceasta nici de autoritățile bisericesti, nici de cele civile, la care nu putem ține alt ceva decât că: Rele țile am mai ajuns.

Din parte-ne rugăm și pre On. Domn Redactor al Gazetei, a fi cu considerare la acea împregiurare, că cu publicarea ciclului de articoli din Făgăraș de anonimul său corespondent, cari sunt eflucul unei inimi reuțicioase nu se face cauzei noastre biseri-

cești și naționale nici un serviciu bun,*) din care cauză repet și eu aceia ce a țin un venerabil bărbat al nostru din Făgăraș, ca nu cumva prin publicarea astor felii de articoli să se ajungă acel rezultat ce l'a ajuns acela care a aprins moara ca să ardă șioarecii. *Iustus.*

Convocare. **)

Pe baza §-lui 13 din Statute se convoacă prin aceasta

Adunarea generală

a „Reuniunii femeilor române” din Sibiu

pe 12 Februarie a. c. st. vechiu (24 Martie st. n.) în localitățile societății de lectură strada Cîsnădiei Nr. 7 după ameați la 3 oare.

Ordinea țilei:

I. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală.

II. Revisiunea rațiociniului din anul 1884.

III. Propunerea membrilor onorari.

IV. Propuneri eventuale.

Sibiu în 18 Februarie v. (2 Martie n.) 1885.

Maria Cosma,
presidentă.

Anastasia Toma,
secretară.

Avis.

Obiectele din loteria de efecte a „Reuniunii femeilor române” din Sibiu, rămase în proprietatea reuniunii, se vor vinde prin licitațiune publică **Marti, 3 Martie, a. c. st. n. înainte de ameați dela 10—12 și după ameați dela 3—6 oare** eventual și în ziua următoare la locul și oarele citate în localitățile casinei române din loc, strada Cîsnădiei Nr. 7. *Comitetul.*

Varietăți.

* (Mulțămită publică). În 14/2 Faur a c. s'a ținut aici un bal cu scopul: pentru ajutarea scoalei capitale gr. or. române și a celei săsești din Avrig. Venitul curat a fost de 20 fl. douăzeci fiorini v. a. Din care suma, 10 fl. v. a. s'au dat scoalei săsești, eară 10 fl. v. a. au rămas pentru scoala noastră.

Pentru care suma se aduce mulțămăta cuvenită și cu deosebire dlui director scolar Ioachim Băcillă Chimuțiu, carele n'au cruțat ostenele și alergări pentru promovarea scopului creșterii poporului. — Nu ne este scopul — respective nu ne a fost, — de a aduce aceasta la publicitate, știind noi că fapta bună — și are recompensațiunea în sine; dar de o parte știind earăși că: fapta bună merită atențiune și imitare, eară de altă parte, de oare-ce conlocuitorii nostri sasi grăbiră cu mulțămăta lor publică în diuarul „Tageblatt” ne-am ținut de plăcuta datorință, a aduce și noi mulțămăta noastră pe calea publicității, în semn de recunoștință.

Avrig, în 14 Faur st. v. 1885.

În numele comitetului parochial:

Vasilie Maxim,
adm. protopp. și preș. comit.

*) Naivi oameni trebuie să fiți DVoastre, dacă credeți că Gazeta Transilvaniei are la inimă biserica noastră ortodoxă. Gazeta fidelă programei sale făcând sărituri preste Gherla și Blăș lovește fără cruțare în Sibiu, și ear în Sibiu. Așa e pograma, și naivi sunteți cei cari nu vedeți. Red.

**) Diarele românești sunt rugate a reproduce.

* (Postal.) Se escrie concurs pentru îndeplinirea postului de magistrul postal în comuna Dálnok (comitatul Treiscaunelor) cu termin de 3 săptămâni.

Condițiuni: contract de oficial și 100 fl. cațiunue.

Emolumente: Salariu fl. 120; paușal de cancelarie fl. 40 și paușal de transport fl. 180.

Cererile au de a se înainta la direcțiunea postală din Sibiu.

* (Progress.) Cetim în țiarul „Adevărul:”

„România liberă” primește o scrisoare în care i se spune că la scoala Nr. 2 din Tergoviște, rugăciunea „Tatăl nostru” e astfel schimonosită de învățator.

„Părintele nostru, care domicillezi în ceruri, santifice-se numele țeu, „fie-voia ta, precum în imperiul țeu așa și pe țeră, pânea noastră cea jurnalieră dăne-o nouă astă-ți și ne pardonează nouă erorile noastre, precum și noi pardonăm eroațiilor nostri, și nu ne duce pe noi în tentațiune și ne salvează de cel perfid. Amin.”

Halal de limbă!

Noi încă nu stăm mai jos ca dascălul din Tărgoviște. Învățatul dascăl din Sfătoseni schimonosi rugăciunea „Împărate ceresc” astfel:

„Imperatore celestine, consolatorule, spirite al verității, carele în tot local esti de față, și toate le completezi. Depositul bunătăților, și dă-tătoriule de vivificațiune, descin e și-ți ia cuartir la noi, și ne purifică pre noi de toată satanitatea, și disolvă bunule spiritele noastre.”

* (Atentat). Foile locale respândesc faima cum-că asupra notariului com. din Giroc, Petru Barbosu, s'ar fi comis un atentat, eară depeșele trimise la „Correspondenz-Bureau,” o fac chiar cu coarne, țicând că poporul a intrat cu puterea în casa comunală, a spart lățile a jăfuit, a omorât pre notariu și câte toate slăite. Pre semne scornitorii acestor minciuni ar dori ca să vadă starea de a seditiu proclamată asupra unei comune române, sau chiar asupra Banatului întreg, ca domni să-și poată juca apoi mândrele cu mai puțină frică și sfială, și cu mai mare efect în patriotism!

Tot lucrul de sub întrebare se reduce la o bătaie sănătoasă ce a luat-o numitul d. notariu în birtul mare (crășma comunei) noaptea dela un plugariu carele era și el la — „petrecere.” Despre aceasta sunt martori „boacterii” (vigiliile) satului cari noaptea, auțând că „petrecerea e prea groasă,” au sărit dlui notariu întru ajutoriu și l'au scăpat eu, cu — capul mai crepat. Nu e mirare dacă astfeliu de petreceri bagă frică în domni, în cei ce trimit astfeliu de depeșie pre la jurnale, pentru că în adevăr poporul nostru cam are cauza de a înscena astfeliu de petreceri și apoi, când le înscenează, e prost, da, — nu face gluma. „Luminătorul.”

Loterie.

Sâmbătă în 28 Februarie 1885.

Buda: 10 88 53 55 74

Bursa de Viena și Pesta.

Din 28 Februarie n. 1885.

	Viena	B. -pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	98.80	98.50
Renta ung. de hârtie	94.10	94.05
Renta de aur austriacă	108.40	107.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.—	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	121.75	121.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	147.25	147.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	315.50	315.25
Acțiuni de credit austr.	303.40	305.50
London (pe poliță de trei luni)	124.30	124.40
Scrișuri fonciari ale institutului „Albina”	—	101.—
Galbin	5.81	5.79
Napoleon	9.80 1/2	9.77
100 marce nemțești	60.50	60.50

Nr. 55.

[1885] 1—3

CONCURS.

Pre baza decisului comitetului protopresbiter al tractului protopresbiter al Biserica-Albă adus în virtutea §-lui 63 combinat cu § 23 punct 5 din statutul organic, în ședința sa ținută în 31 Ianuarie 1885, și în urmarea încuviințării date de venerabilul consistoriu diecesan al Caransebeșului dtto 29 Faur 1885, Nr. 109 B., se escrie concurs pentru ocuparea postului vacant de protopresbiter rom. gr. or. în tractul Biserica-albă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Birul anual dela preoții din tract, și anume:

1-ju dela parochiile de clasa I-ma cu 10 fl. v. a.

2-a dela parochiile de clasa II-a cu 8 fl. v. a.

3-a dela parochiile de clasa III-a cu 6 fl. v. a. luându-se de basă clasificățiunea parochiilor făcută de sinodul eparchial din 1880 Nr. prot. 129.

„Stă în libera voiă a preoților, ca

ei să presteze birul protopresbiter și în natură conform punctului 32 alineă c) din „Rescriptul declaratoriu”, carele este baza legală a acestui bir.” (Nota consistoriului).

b) Tacsele pentru ședulele de cunună cu 2 fl. v. a.

c) Paușalul de călătorie, ce se prestează prin Venerabilul Consistoriu diecesan, în suma de 200 fl. v. a. pre an.

d) Dotațiunea incopiată cu parochia protopresbiterală de clasa I-ma din comuna Jam.

Competenții au se dovedească cum că posed cel puțin calificațiunea normată în §. 15 lit. a) din „Regulamentul pentru parochii.” Într'asemenea calificați vor fi preferiți aceia, cari vor mai proba, că au făcut studiul la vre-o facultate filosofică ori juridică, sau că s'au distins prin edarea vr'unui op folositoriu pe terenul bisericesc ori scolaric.

Cei ce voiesc a concurge la acest post au a-și subșterne suplicele lor de concurs, înștruite cu documente în forma autentică despre calificațiunea și ocu-

pațiunea lor de până aici, în termin de 30 țile, socotite dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român” și „Biserica și scoala,” Prea Onoratului Domn Andreiu Ghidiu, protopresbiter în Oravița, ca comisariu consistorial pentru alegerea de protopresbiter.

Dat în Iam din ședința comitetului protopresbiter al Brașovului la 31 Ianuarie 1885.

Filip Adam, Sofroniu Avramescu,
președinte. notariul comitetului.

Cu conștelegerea mea: Andreiu Ghidiu, protopresbiter ca comisariu consistorial.

EDICT.

Maria A. Ciuta din Satlung, protopresbiteratul al Brașovului, care mai mult de 3 ani a părăsit pre soțul ei George I Aitean din Heghig fără a sești ubicațiunea ei, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subșcrișului for matrimonial în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial încămi-

nat de bărbatul său se va decide și în absența ei.

Brașov, în 16 Ianuarie 1885.

Scaunul ppresbiter al Brașovului I. Ioan Petric,

1885] 1—3 protopresb. ca adm. pprb.

Sz. 41. bir. végreh. 1884. [1885] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Szeredahelyi tekintetes kir. járásbíróság 1884 évi 2827 sz. a. kelt végzése folytán Ghisie Leonte és Blaga Ioan ellen „Albina” hitelintézet részére 380 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégítési végrehajtás folytán bíróság lefoglalt és 504 frtra becsült ökrök, egy kanca, 1, kocza, 1 ökr szekér, 1 borsajtó, 1 cséplőgép, széna stből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszínén vagyis Récsen leendő eszközésére határidőül 1885-ik évi Márczius hó 12-ik napjának délelőtti 9-k órája kitűzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklött ingóság-k emez árverésen a polg. ik. rdt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron ala is eladtni fognak.

Kelt Szeredahelyt 1885 ik évi Február hó 28 napján.

Maniu Visantiu,
kir. végrehajtó.